

2023 – ROK ZMIAN W PRZEPISACH O TRANSPORCIE TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

NAJWAŻNIEJSZE NOWOŚCI'23 W PRZEWOZACH ADR



dr n. społ. inż. Maria Nicopulos

2023



1 stycznia 2023 r. wchodzi w życie kolejna nowelizacja przepisów Umowy dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (Umowy ADR). Podobnie jak przy poprzednich zmianach, wprowadzono sześciomiesięczny okres przejściowy. Oznacza to, że do 30 czerwca 2023 r. można będzie stosować przepisy ADR w wersji z 2021 r. (ADR 2021) albo przepisy ADR w wersji z 2023 (ADR 2023), a od 1 lipca – wyłącznie ADR 2023. W niektórych szczególnych przypadkach mamy podane inne okresy przejściowe.

Przedstawiamy wybrane zmiany do Umowy ADR, które dotyczą największej liczby adresatów, tj. nadawców, przewoźników, odbiorców. Z tego powodu nie są przedstawione zmiany w wąskich specjalistycznych dziedzinach.

W 2023 r. – tylko jedna nowa pozycja UN

UN 3550	DIWODOROTLENEK KOBALTU, PROSZEK zawierający nie mniej niż 10% lotnych cząstek	6.1	I
---------	---	-----	---

Część 1. Przepisy ogólne

1.1.3.6 Wyłączenia dotyczące ilości przewożonych w jednostce transportowej

W pierwszym akapicie dodano jedną pozycję UN 0511 ZAPALNIKI ELEKTRONICZNE, 1.1.B, która została omyłkowo pominięta w ADR 2021. Dodano wtedy UN 0512 i UN 0513 ZAPALNIKI ELEKTRONICZNE z podklasy 1.4B i 1.4S.

Pozycja UN 0511 może skorzystać z wyłączenia 1.1.3.6 z wyjątkiem działu 1.10, czyli wymogu sporządzenia planu ochrony dla towarów dużego ryzyka.

1.1.4.7

Nowy podrozdział stanowi wdrożenie do ADR zapisów Umowy Wielostronnej M 318, którą Polska podpisała 22 sierpnia 2019 r., a obowiązuje do 1 czerwca 2023 r. Oprócz Polski umowę podpisała: Anglia, Francja Szwecja, Niemcy, Irlandia, Szwajcaria, Austria i Holandia. Dotyczy on możliwości eksportu i importu naczyń ciśnieniowych wielokrotnego napełniania zatwierdzonych przez Departament Transportu Stanów Zjednoczonych Ameryki. W przepisach nowego podrozdziału pojawił się dodatkowy zapis umożliwiający eksport naczyń ciśnieniowych w celu przeprowadzenia badań. W przypadku przewozów zgodnie z nowymi przepisami nadawca, powinien w dokumencie przewozowym zamieścić odpowiedni zapis.

Dział 1.2. DEFINICJE I JEDNOSTKI MIARY

Zmieniono nazwę działu 1.2 na „DEFINICJE, JEDNOSTKI MIARY I SKRÓTY”, oraz podzielono go na 3 rozdziały (nowy rozdział „skrót”):

1.2.1 Definicje

1.2.2 Jednostki miary

1.2.3 Skróty

Wszystkie skróty zostały przeniesione do nowego rozdziału 1.2.3 (np.: „ADN”, „ASTM”, „CGA”, „CIM”, „CMR”, „CTU”, „IAEA”, „IBC”, „ICAO”, „IMDG”, „IMO”, „ISO (norma)”, „MEGC”, „MEMU”, „RID”, „UNECE”).

1.2.1 Definicje

- Zmieniono nazwę definicji „**naczynie kriogeniczne**” na „**naczynie kriogeniczne zamknięte**”.
- Usunięto UWAGĘ z definicji „**grupy pakowania**”. „UWAGA: Do grup pakowania zaliczone są również niektóre przedmioty zawierające materiały niebezpieczne”. Ponieważ przedmioty nie mają przypisanych grup pakowania, poprawiono w ten sposób oczywisty błąd.
- Zmieniono definicję „**tworzywa sztucznego odzyskanego**”. Do obecnie obowiązującej dodano nowe wymagania, takie jak m.in. stworzenie programu zapewnienia jakości podczas procesu recyklingu tworzywa sztucznego.
- Zmieniono definicję „**ciśnienia roboczego**”. Do aktualnie obowiązującej definicji „oznacza ciśnienie ustalone gazu sprężonego w napełnionym naczyniu ciśnieniowym w temperaturze odniesienia 15 C” dodano inne normy dla acetyleny UN 1001 oraz UN 3374.
- Nowa definicja „**bardzo duży kontener – cysterna**” oznacza kontener – cysternę o pojemności powyżej 40 tys. litrów;
- Dodano nowe definicje „**tworzywo sztuczne wzmocnione włóknem**”, „**naczynie wewnętrzne**”, „**skorupa naczynia ciśnieniowego**”.

Dział 1.4. OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW PRZEWOZU W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA

W obowiązkach przewoźnika oraz napełniającego, doprecyzowano zapis dotyczący terminu badań, zmieniając słowo nieprzekraczalny na „wyznaczony”.

1.4.2.2.1. Przewoźnik

(d) upewnić się, że nie upłynął **nieprzekraczalny wyznaczony** termin następnego badania dla pojazdów-cystern, pojazdów-baterii, cystern odejmowalnych, cystern przenośnych, kontenerów-cystern i MEGC;

1.4.3.3. Napełniający

(b) w przypadku pojazdów-cystern, pojazdów-baterii, cystern odejmowalnych, cystern przenośnych, kontenerów-cystern oraz MEGC upewnić się, że nie upłynął **wyznaczony** termin ich następnego badania;

Dział 1.6. PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

1.6.1.50

Przepis przejściowy 1.6.1.50 – stanowi wdrożenie do ADR zapisów Umowy Wielostronnej M344, której Polska nie podpisała. Zezwala on dla zapalników elektronicznych UN 0511, 0512 i 0513, sklasyfikowanych dotychczas jako zapalniki elektryczne UN 0030, 0255 i 0456 – stosowanie dotychczasowej klasyfikacji do 30 czerwca 2025 r.

1.6.5.23

Pojazdy EX/III zarejestrowane lub dopuszczone do ruchu po raz pierwszy przed 1 stycznia 2029 r. zgodnie z wymaganiami podrozdziału 9.7.9.2 obowiązującymi do 31 grudnia 2022 r., lecz nie spełniające wymagań 9.7.9.2 obowiązujących od 1 stycznia 2023 r. mogą być dalej używane.

1.6.5.24 i 1.6.5.25

Podobne wymagania dla pojazdów FL.

Przepis 9.7.9.2 określa obowiązek zastosowania w pojazdach FL i EX/III (przewóz w cysternach) metalowych osłon termicznych, chroniących ładunek przed pożarem opon.

1.8.3.1

31 grudnia 2022 r. mija ostateczny termin wyznaczenia doradcy do spraw bezpieczeństwa przez przedsiębiorstwa, których działalność obejmuje **nadawanie towarów niebezpiecznych**. Pod obowiązek ten będą podlegały firmy, które wysyłają towary niebezpieczne, zarówno we własnym imieniu, jak też w imieniu osoby trzeciej, m.in. firmy spedycyjne.

1.8.6, 1.8.7

Zmieniono treść rozdziałów 1.8.6 i 1.8.7 dotyczących kontroli administracyjnej w zakresie wykonywania oceny zgodności, badań okresowych, badań pośrednich oraz badań nadzwyczajnych.

Dział 1.9. OGRANICZENIA W TRANSPORCIE WPROWADZANE PRZEZ WŁAŚCIWE WŁADZE

1.9.4

Po odesłaniu do przypisu 1 dodano odniesienie do nowego przypisu 2 w następującym brzmieniu:

„2 Wytyczne dotyczące multimodalności (ramy zarządzania ryzykiem transportu śródląd-



dowego towarów niebezpiecznych) można znaleźć na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Mobilności i Transportu Komisji Europejskiej: https://ec.europa.eu/transport/themes/dangerous_goods_risk_management_framework_en (patrz QR-kod).

Dział 1.10 PRZEPISY DOTYCZĄCE OCHRONY TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

W pierwszym zdaniu dodano pozycję UN 0511 (pominiętą w 2021 r.). Przepis 1.10.4 wymienia pozycje UN, dla których należy sporządzić plan ochrony towarów dużego ryzyka, niezależnie od przewożonej ilości. Plan ochrony wymagany jest dla nich nawet w przypadku przewozu na wyłączeniu 1.1.3.6.

Część 2. Klasyfikacja

2.2.41.4 i 2.2.52.4 – dodano w tabelach nowe formułacje materiałów samoreaktywnych i nadtlenków organicznych;

Część 3. Wykaz towarów niebezpiecznych

Tabela 3.2 A

Dodano nową pozycję UN 3550 wraz z wymaganiami. Zmieniono prawidłowe nazwy przewozowe oraz ich opisy dla UN 1197 – zamiast „EKSTRAKTY SMAKOWE CIEKŁE” – „EKSTRAKTY CIEKŁE, smakowe lub zapachowe”. Dla UN 2426 – zmiana opisu z: „AZOTAN AMONU CIEKŁY gorący stężony roztwór, o stężeniu większym niż 80 proc., lecz nie większym niż 93 proc.”, na AZOTAN AMONU CIEKŁY (gorący stężony roztwór). Wymaganie dotyczące najwyższego stężenia przeniesiono do przepisu szczególnego 644. Dodano dodatkową nazwę dla UN 2015 – „NADTLENEK WODORU, STABILIZOWANY”. Dla opakowań odpadowych próżnych nieoczyszczonych dopuszczono przewóz luzem w pojazdach przykrytych oponczą, kontenerach przykrytych oponczą lub kontenerach do przewozu luzem przykrytych oponczą (VC1).

UN	Nazwa i opis	GP	Uwagi
1197	EKSTRAKTY SMAKOWE CIEKŁE, smakowe lub zapachowe	3	
2015	NADTLENEK WODORU, STABILIZOWANY lub NADTLENEK WODORU, ROZTWÓR WODNY STABILIZOWANY zawierający więcej niż 70 proc. nadtlenku wodoru	5.1	
2426	AZOTAN AMONU CIEKŁY (gorący stężony roztwór), o stężeniu większym niż 80%, lecz nie większym niż 93%	5.1	
3509	OPAKOWANIA ODPADOWE PRÓŻNE NIEOCZYSZCZONE	9	VC1 VC2

3550	DIWODOROTLENEK KOBALTU, PROSZEK zawierający nie mniej niż 10 proc. lotnych cząstek	6.1	I, P002, IBC07, B20, 1 (C/E), V15, CV1, CV13, CV28, S9, S14
------	---	-----	---

3.3.1 Przepisy szczególne

PS 119, PS 291.

Do przepisów szczególnych PS 119 i PS 291 dodano zapis: „Dla celów przewozu pompy ciepła mogą być uważane, jako urządzenie chłodnicze”. PS 119 i PS 291 występują w pozycjach UN 2857 i UN 3358 URZĄDZENIACH CHŁODNICZYCH, zawierających odpowiednio gazy palne lub gazy niepalne, a przepisy szczególne wyłączają urządzenia chłodnicze z ADR, jeżeli zawierają mniej niż 12 kg gazu klasy 2, grupy A lub O, zgodnie z 2.2.2.1.3 lub mniej niż 12 litrów roztworu amoniaku (UN 2672). Oznacza to, że pompy ciepła, zawierające wskazane powyżej ilości towarów niebezpiecznych, również są wyłączone z ADR.

PS 363.

Dodano uwagę, która umożliwi oznakowanie silników i maszyn, dla których pojemność zbiornika jest większa niż 450 L, nawet jeżeli w zbiorniku jest mniej niż 60 L paliwa (pojemność zbiornika większa niż 450 L).

Nowe przepisy szczególne

PS 396 (dla UN 3538 PRZEDMIOTY ZAWIERAJĄCE GAZ NIEPALNY NIETRUJĄCY I.N.O.). Duże i solidne przedmioty mogą być przewożone z podłączonymi butlami z otwartymi zaworami, jeżeli spełniają warunki bezpieczeństwa wskazane w tym przepisie.

PS 397 (dla UN 1002 POWIETRZE SPRĘŻONE).

„Mieszaniny azotu i tlenu zawierające objęściowo nie mniej niż 19,5 proc. i nie więcej niż 23,5 proc. tlenu, mogą być przewożone pod tą pozycją, jeżeli nie występują żadne inne gazy utleniające. Dodatkowa nalepka ostrzegawcza klasy 5.1 (wzór nr 5.1, patrz 5.2.2.2) nie jest wymagana dla jakichkolwiek stężeń mieszczących się w tym limicie”.

PS 398 (dla UN 1012 BUTYLENY, MIESZANINA lub 1-BUTYLEN lub cis-2-BUTYLEN lub trans-2-BUTYLEN). „Pozycja ta dotyczy mieszanin butylenów, 1-butylenu, cis-2-butylenu i trans-2-butylenu. Odnośnie do izobutylenu, patrz UN 1055. UWAGA: Dodatkowe informacje, które należy dodać w dokumencie przewozowym, patrz 5.4.1.2.2 (e).”

PS 663

Zmieniono pierwszy akapit przepisów ogólnych, który zabrania ładowania luzem (było „pakowania”)

opakowań odpadowych próżnych nieoczyszczonych zawierających pozostałości materiałów o zagrożeniu dominującym lub dodatkowym klasy 5.1, razem z innymi opakowaniami odpadowymi próżnymi nieoczyszczonymi stwarzającymi zagrożenia innych klas.

PS 676 (dotyczy kilkunastu pozycji materiałów polimeryzujących).

Jeżeli materiały polimeryzujące są przewożone w celu utylizacji lub recyklingu podlegają pod część wskazanych przepisów ADR.

Część 4. Przepisy dotyczące stosowania opakowań i cystern

4.1.3.3 Dodano nowe zdanie: „Jeżeli opakowania, które nie muszą spełniać wymagań podrozdziału 4.1.1.3 (np. klatki, palety) są wymienione w instrukcji pakowania lub przepisie szczególnym wymienionym w Tabeli A, to te opakowania nie podlegają ograniczeniom masy lub objętości normalnie mających zastosowanie do opakowań zgodnych z wymaganiami działu 6.1, chyba, że inaczej wskazano w odpowiedniej instrukcji pakowania lub przepisie szczególnym”.

Odpowiednia uwaga, odsyłająca do tego przepisu, pojawia się w instrukcjach pakowania, w których dopuszczono do stosowania nieocertyfikowane opakowania.

4.1.6. Przepisy szczególne pakowania dla materiałów klasy 2 i towarów innych klas, określonych w instrukcji pakowania P200

W przepisie 4.1.6.8 zmieniono podpunkty (b) i (c) dopuszczając do zabezpieczenia zaworów naczyń ciśnieniowych oprócz kołpaków również osłony.

4.3.3.3.2.

Wykreślono przepis **4.3.3.3.2**, który był pretekstem do nakładania kar na przewoźników, którzy nie zasłoniли (nie) odpowiednich informacji. Zakrycie informacji wiązało się z ingerencją w tabliczkę znamionową. Przepis 4.3.3.3.2 dotyczył pojazdów-cystern, wagonów-cystern, pojazdów-baterii, wagonów-baterii, cystern odemowalnych, kontenerów-cystern oraz MEGC. Nie obowiązywał natomiast wobec cystern przenośnych oraz MEGC-UN. W przepisach części 4.2 ADR/RID znajdują się odpowiednie odwołania do części 6.7 i wartości tabliczek znamionowych, a tam wymaga się podania nazw wszystkich gazów, do przewozu których cysterna jest przeznaczona.

„4.3.3.3.2 Jeżeli cysterny, pojazdy-baterie lub MEGC są nadawane do przewozu, to powinny być widoczne

tylko oznaczenia określone w 6.8.3.5.6 odnoszące się do załadowanego lub dopiero co wyładowanego gazu; wszystkie oznaczenia dotyczące innych gazów powinny być zakryte.”

Część 5. Procedury nadawcze

5.4.1.1 Informacje ogólne wymagane w dokumencie przewozowym

Nowy przepis 5.4.1.1.3.2 który umożliwia oszacowanie ilości nadawanych odpadów.

5.4.1.1.3.2. „Jeżeli nie ma możliwości zmierzenia dokładnej ilości odpadów w miejscu ich załadunku, to ich ilość zgodnie z 5.4.1.1.1 (f) może być oszacowana w takich przypadkach w następujący sposób:

- a) **dla sztuk przesyłek** – do dokumentu przewozowego dołączony jest spis sztuk przesyłek zawierający rodzaj i ich nominalną pojemność;
- b) **dla kontenerów** – oszacowanie jest oparte na pojemności nominalnej kontenera i innych dostępnych informacjach (np. rodzaj odpadu, średnia gęstość, stopień napełnienia kontenera);
- c) **dla cystern napełnianych podciśnieniowo** – oszacowanie np. przez nadawcę lub poprzez wyposażenie pojazdu.

Takie oszacowanie ilości nie ma zastosowania do wyłączeń, w których wymagana jest dokładna ilość (np. 1.1.3.6), odpadów zawierających materiały wymienione w 2.1.3.5.3 lub materiały klasy 4.3 i cystern innych niż napełniane podciśnieniowo.

Dokument przewozowy powinien zawierać zapis: **„ILOŚĆ OSZACOWANA ZGODNIE Z 5.4.1.1.3.2”**

5.4.1.1.16. Wykreślono przepis 5.4.1.1.16 – dotyczył on umieszczenia zapisu „PRZEPIS SZCZEGÓLNY 640X”, ponieważ był on powtórzeniem wymagań opisanych w PS 640 w dziale 3.3 ADR.

5.4.1.1.23. Nowy przepis: „Przepisy szczególne dotyczące przewozu materiału w stanie stopionym. Jeżeli materiał, który zgodnie z definicją zawartą w 1.2.1 jest materiałem stałym, jest nadawany do przewozu w stanie stopionym, to słowo „STOPIONY” powinno być dodane jako część prawidłowej nazwy przewozowej, o ile nie jest ono już częścią prawidłowej nazwy przewozowej (patrz 3.1.2.5)”.

5.4.1.1.24. Nowy przepis: „Przepisy szczególne dla naczyń ciśnieniowych wielokrotnego napełniania zatwierdzonych przez Departament Transportu Stanów Zjednoczonych. W przypadku przewozu zgodnie



Fot.: Tabliczka znamionowa cysterny z zasłoniętą nazwą techniczną gazu zgodnie z wymaganiami przepisu 4.3.3.3.2.

z 1.1.4.7 dokument przewozowy powinien zawierać odpowiednio następującą uwagę: „PRZEWÓZ ZGODNIE Z 1.1.4.7.1” lub „PRZEWÓZ ZGODNIE Z 1.1.4.7.2”.

5.4.1.2.2. Przepisy dodatkowe dla klasy 2. W podrozdziale dodany został kolejny podpunkt w związku z nowym PS 398 dla UN 1012 BUTYLENY, MIESZANINA lub 1-BUTYLEN lub cis-2-BUTYLEN lub trans-2-BUTYLEN:

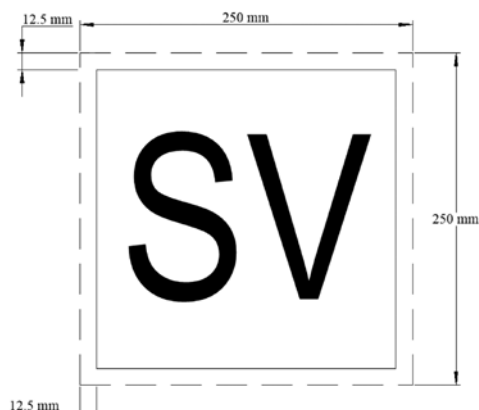
„(e) dla przewozu UN 1012, dokument przewozowy powinien zawierać dokładną nazwę przewożonego gazu (patrz przepis szczególny 398), podaną w nawiasach po prawidłowej nazwie przewozowej.

Część 6. Wymagania dotyczące konstrukcji i badania opakowań, dużych pojemników do przewozu luzem (DPPL), dużych opakowań, cystern i kontenerów do przewozu luzem

Dotychczasowy dział 6.9 został przeniebnumerowany jako 6.13.

Dodano dział 6.9 w nowym brzmieniu – „WYMAGANIA DOTYCZĄCE PROJEKTOWANIA, BUDOWY, PRZEGLĄDÓW I BADAŃ CYSTERN PRZEŃNOŚNYCH ZE ZBIORNIKAMI WYKONANYMI Z TWORZYW SZTUCZNYCH WZMOCNIONYCH WŁÓKNEM (FRP)”.

6.8.3.2.9. Dodano nowy podrozdział, dotyczący cystern przeznaczonych do przewozu gazów sprężonych, skroplonych lub rozpuszczonych. Określono wymagania techniczne dotyczące budowy zaworów bezpieczeństwa (samoczynne otwieranie, wytrzymałość na naprężenia dynamiczne, przepustowość zaworów itp.) oraz konieczność oznakowania cystern wyposażonych w te zawory znakiem wskazanym poniżej. Zaplanowany został okres przejściowy do wdrożenia tych przepisów.



Część 7. Przepisy dotyczące warunków przewozu, załadunku, rozładunku oraz manipulowania ładunkiem

W przepisie 7.3.1.13 tiret od (a) do (i) zastąpiono tiretem (a) do (c). Trochę inny opis tych samych wymagań kontroli stanu technicznego dla kontenera do przewozu luzem, kontenera i pojazdu.

„Za poważne defekty uważa się:

- wygięcia, pęknięcia lub złamania elementów konstrukcyjnych lub nośnych lub jakiegokolwiek uszkodzenia wyposażenia obsługowego lub wyposażenia użytkowego, które wpływają na integralność kontenera do przewozu luzem, kontenera lub nadwozia pojazdu;
- jakiegokolwiek odkształcenie konstrukcji kontenera lub jakiegokolwiek uszkodzenie wyposażenia obsługowego lub użytkowego do podnoszenia lub przemieszczania, uniemożliwiające właściwe pozycjonowanie urządzenia przeładunkowego oraz założenie i zamocowanie kontenera na podwoziu lub na pojeździe oraz w stosownych przypadkach,
- zawiasy drzwi, uszczelki drzwi i okucia, które są zakleszczone, skręcone, złamane, brakujące lub wadliwe lub w inny sposób niesprawne.”

Dział 7.5 PRZEPISY DOTYCZĄCE ZAŁADUNKU, ROZŁADUNKU I MANIPULOWANIA ŁADUNKIEM

W przepisie 7.5.1.2 dodano nowy akapit dotyczący szczegółowej kontroli technicznej jednostek transportowych cargo podczas załadunku i rozładunku. Wymagania te są praktycznie kopią przepisu 7.3.1.13, czyli wymagań kontroli wizualnej kontenera do przewozu luzem, kontenera i pojazdu.

Część 8. Wymagania dodatkowe dotyczące cystern stałych (pojazdów-cystern), (...)

Rozdział 8.5 Wymagania dodatkowe dotyczące niektórych klas lub materiałów

Wymagania nadzorowania niektórych towarów ograniczono tylko do towarów dużego ryzyka, dla których istnieje obowiązek sporządzenia planu ochrony.

W tabeli w przepisie S1 (6) dodano UN 0500.